

starea de grație

Victor MITOCARU

Reconsiderări

Restituirea valorilor este un segment important al culturii propuse și al celei trăite. Prin trecerea timpului, redescoperim și reconsiderăm valori de a căror cunoaștere au nevoie noile generații, pe când idei și mesaje primite laudativ până deunăzi se estompează, sunt date uitării sau trimise direct la pubele istoriei. Procesul acesta sugerează revizuirea unei recuzite pe care mulțimea spectacolelor au adus-o într-o stare precară. Cu fiecare nouă reprezentare restructurăm viziuni, insinuăm noi elemente și în chipul acesta inventarul obiectelor se salvează prin însăși funcționalitatea lor.

Dar înseși preparativele integrării europene seamănă cu o mare punere în scenă. Totuși, în cazul acesta ideea spectacolului e mai greu digerabilă. Cum să surdă o asemenea idee, date fiind anvergura și seriozitatea demersurilor diplomatice pentru (re)aducerea României în matca Europei civilizate ?

Pe de altă parte, sugestia spectacolului e dezavuată și pentru că acesta e îndeobște asociat cu tonitranta vorbărie, cu hărmălaia publicistică și întorsăturile bufone ale celor mai grave subiecte.

Cu toate acestea, apropierea respectivului demers de spectacol (carnavalesc) nu ar trebui exclusă, înțelegând noi că de la o vreme încoace stăm sub umbrela moștenirii lui Caragiale. Și, de altfel, cum să-l prezinti pe Eminescu – excluzând atmosfera carnavalului – generațiilor de astăzi și viitoare ? Poezia lui pune tot mai multe probleme de receptare, publicistica lui, așisderea. Eminescu, încetul cu încetul, devine (a devenit ?) o valoare clasică – vai ! – deja clasată. În epoca manelelor, un vers fundamental precum "Nu credeam să-nvăț a muri vrodată" naște o reacție de respingere sau măcar de indulgență, așa cum reflecția, în genere, îndepărtează pe mulți către alte preocupări "spirituale". Se va spune probabil că poezia lui Eminescu e respinsă de spiritul veacului, că actualitatea se regăsește firesc în noi propuneri artistice. Printre acestea distingem vocea singulară a lui Mircea Cărtărescu, scriitor prezent în conș-

tiința iubitorilor contemporani de poezie, autor tradus în multe limbi europene. Dar, luând lucrurile în serios, ar fi deplasat să susții, de pildă, că rafinamentul *Levantului* alungă de pe firmamentul literelor *Lucașăful*. Mai degrabă, suntem tentați să credem că prejudecăți ivite la tot pasul înlătură pur și simplu lecturile. Superficialii îl resping pe Eminescu fără a citi un vers din poezia lui, numai și numai din cauză că au aflat (de undeva, de la cineva) că poetul nu mai e la modă sau că lectura operei lui nu le folosește la nimic. Dar sunt și alte cauze ale interesului scăzut pentru lectură, cu efecte negative profunde, tot atât de grave ca și scăderea demografică. Să ne înțelegem: lectura trece într-un plan secund pentru acela care și riscă sănătatea doar ca să prindă un loc la cules de câpșuni în Spania. Altă ipostază, de-a dreptul periculoasă, ar fi consumul drogurilor. Într-o societate îmbolnăvită de lipsa sau de miracolul banilor, după împrejurări, idealurile stimulate de lecturi dispar sau devin asemenea plantelor exotice, precum palmierii plantați în zone aride, neprimitoare.

În același timp, proza publicistică a lui Eminescu supără prin multele ei exigențe. Eminescu propunea, între altele, realizarea progresului material și social prin statornicia muncii în cadrul echității sociale. Or, după 1989, o bună perioadă de timp, munca a fost repudiată, ca fiind un simplu element propagandistic din recuzita defunctului regim. La fel, Eminescu s-a ridicat împotriva elementului alogen, considerat ca factor de destabilizare națională. Firește, considerentele poetului nu mai au astăzi valabilitate decât în încărcătura stilistică a înaltei literaturi care îl consacră pe autor ca strălucit gazetar. Dar fiind vorba de străini, e de prisos să menționăm că practicile drogării și comerțului cu droguri nu sunt de sorginte autohtonă, că sunt fructele otrăvite provenind din afara spațiului românesc. Lăsând la o parte o serie de detalii care necesită o discuție aparte, trebuie spus că evenimentele din decembrie 1989 au deschis două perspective interesante, aparent contrare. Pe cât de puțin continuă să fie receptat mesajul eminescian, pe atât de mult începe a fi asimilat Caragiale. Încă o dată a fost infirmată temerea lui E. Lovinescu privitoare la posibila perimare, prin trecerea timpului, a operei marelui dramaturg. Nici când cariera unui artist n-a ilustrat mai fecund în posteritate trăinicia matrapazlăcurilor și pișcherlăcului, suveranitatea corupției și jocul suav de-a lupta cu aceste eterne strâmtori ale trecerii noastre. Nici când nu i-a fost dat unui autor să arunce atâta lumină peste tenebrele vieții și să acopere cu umbră amară vesela colcăială a păcatelor unei societăți ce năzuiește, totuși, spre progres.

N-aș putea spune că am o simpatie deosebită pentru Ion Becali, noul președinte al Rapidului. Nu pot totuși să nu-i recunosc meritul de a-l fi lăsat pe Dumitru Dragomir fără putere la conducerea Ligii Profesioniștilor. Mult mai abil decât vărul său Gigi, fostul șmenar îl avea de multă vreme în colimator pe Dragomir. Încă de pe vremea când îl făcea cum îi venea la gură pe la toate posturile de televiziune pe unde s-au întâlnit. Și asta cu o superioritate aproape bonomă. Foarte inteligent, expresiv în vorbă, armânului nu i-au trebuit decât câteva zile ca să-i convingă pe președinții de cluburi că n-au nevoie de Mitică Dragomir. Indispensabilul de pînă mai alaltăieri, cel care părea să țină totul sub control la Ligă, a făcut greșea strategică de a se alia aproape pe față cu președintele Stelei, Gigi Becali. Nu cunoșc desubturile acestei alianțe, mi le pot imagina. Probabil că sînt de natură financiar-politică. E posibil însă ca Gigi Becali să-l fi jucat pur și simplu pe Dragomir la sugestia vărului său, Ion.

Ce înseamnă de fapt că acest Mitică și-a pierdut puterea ?

Pînă una, alta, mai nimic ! Și e posibil ca nici mai tîrziu să nu apară schimbări spectaculoase. Dragomir poate fi învinovățit de multe, dar nu și de calitatea fotbalului care se joacă în prima noastră divizie.

Începutul returului ne-a arătat niște meciuri rebegite, cu echipe care

sport

Cristian TEODORESCU

Cu Mitică Dragomir figurant

or fi știind ele ce vor, dar nu sînt în stare să și spună asta pe teren. Și, vorba cuiva, cine a cîștigat putea la fel de bine să și piardă.

Cu una sau două excepții, nu se simte ideea în jocul echipelor noastre. Și asta nu neapărat din vina antrenorilor. Cînd ai jucători din care sare mingea de parcă s-ar lovi de perete sau care nu știu de ce alargă pe teren, indiferent de fișa postului, ce-ți mai rămîne de făcut ? Spui, după meci, că n-ai izbutit să-ți motivezi echipa, te mai plîngi cîte puțin și de arbitraj sau îți dai dimisia.

Mircea Lucescu, cel mai capabil antrenor român de azi, s-a trezit la Beşiktaş că echipa nu mai funcționează. Nu și-a acuzat jucătorii; a dat vina pe arbitri, s-a plîns de o conspirație pusă la cale împotriva lui, pentru a cîștiga timp pînă la prima victorie.

M-am amuzat să citesc diagnosticul unui psiholog autohton despre cazul Lucescu. Omul care vrea să le facă singur pe toate. Din această cauză, era de părere psihologul, nu-i mai iese lui jucăria în Turcia. Psiho-

logul, care vrea să i se accepte serviciile, are dreptatea lui. Dar marii antrenori sînt cei care le fac pe toate singuri. Ei știu că atunci cînd ajung să ceară serviciile unui psiholog pentru a-și repune echipa pe picioare, renunță la o parte din autoritatea lor. Antrenorul care nu e în stare să și motiveze echipa înainte de meci sau în perioadele de criză își pierde creditul în ochii jucătorilor săi.

Povestea asta e valabilă, cu vîrf și îndesat, și în privința antrenorilor din România. Au la dispoziție jucători care nu se omoară cu firea și care n-au, cel mai adesea, psihologie de învingători.

Poți să răgușești pe marginea terenului îndemnîndu-i să și facă jocul. Dacă nu le arde, depinzi de jucătorul providențial, cel care dă golul cînd nu te aștepti și, uneori, îți cîștigă meciul.

Căderea lui Dragomir ar putea fi un pas înainte spre un fotbal mai acătării. Dar să nu-i cerem tot lui Corleone să metamorfozeze jocul echipelor noastre.

puzzle

Ștefan RADU

Informație și cultură

Trăim într-o epocă a violenței, a globalizării surzeniei politice. Răpăitul armelor acoperă orice simfonie care a vrăjit generațiile anterioare. În media de pretutindeni abundă imaginile despre conflictele care s-au extins, precum urticaria, pe întreg Pământul. Cînd văd atrocitățile din Kosovo mă întreb dacă printre combatanți mai există cineva care să și amintească de Ismail Kadare și minunatele sale texte. Poate doar afirmațiile sale, publicate în 1999, referitoare la „forma cea mai atroce de fascism balcanic pe care o promovează sârbii”, mai persistă în mințile înfierbântate ale extremiștilor albanezi. În Orientul Mijlociu, versurile lui Khayam nu au nimic în comun cu ura luptătorilor islamisti. Într-o lume a comunicării totale, popoarele nu se mai aud între ele. În toate conflictele existente la un moment dat, intelectualii devin masă de manipulare sau sunt ignorați dacă intervențiile lor nu avantajează una sau alta dintre părți. Cred că – într-un fel – vina este și a lor. De obicei, intervențiile acestor personalități se produc după ce evenimentele iau o turnură dramatică. Mult mai simplu ar fi ca implicarea intelectualilor să se consemneze înainte de a fi prea târziu.

Într-o lume în care informația devine – pe zi ce trece – una dintre armele cele mai redutabile, oamenii de cultură au datoria de a sprijini eforturile celor din jur pentru a înțelege mai bine ce se petrece. Nu doar profesioniștii informațiilor – ofițerii specializați în munca anonimă de apărare a ființei unui neam și a structurii unui stat democratic – pot contribui la construirea unei lumi mai bune. Fiecare dintre cei pregătiți să analizeze un eveniment au datoria să stăvilească haosul și anticultura. Ciudat este că în contextul acestei epoci a războaielor ciudate – economice, informaționale, de gherilă, zonale – și victimelor nevinovate, serviciile naționale de informații (și mai ales în România) sunt subminate chiar de societatea pe care o apără. Cum Dumnezeu să conștăți necesitatea unei instituții precum SRI cînd fiecare colț al Europei este amenințat de terorism militar și cultural?! Cînd Serviciul Român de Informații trăgea un semnal de alarmă referitor la acțiunile de deznaționalizare a unor populații precum ceangăii, istoricii și etnologii noștri au privit cu indiferență – timp de aproape un deceniu – această problemă. Nici astăzi, Academia Română nu găsește fonduri pentru demararea unui program de cercetare care să contracareze propaganda cercurilor naționaliste din Ungaria. Intelectualitatea română consideră că este o problemă politică vulgară, nedemnă de statutul ei. Puținii specialiști care s-au apropiat de temă au fost ironizați sau ignorați. Este, oare, necesară o explozie etnică precum în Kosovo (unde polemicele privind înființarea unei universități cu predare în limba albaneză au condus la conflictul ce face victime și astăzi) pentru ca personalitățile culturale din spațiul românesc să aibă vreo reacție referitoare la ceea ce se întâmplă ținutul secuiesc? A lăsa doar serviciul de contrainformații să apere valorile naționale și mediul propice unei culturi echilibrate, deschisă la comunicare, nu mi se pare cea mai bună soluție și nici cinstită. Fiecare dintre noi suntem responsabili pentru viața pe care o trăim. Cînd la câteva mii de kilometri sunt mitraliate bibliotecile, sanctuare religioase, teatre sau simple bordeie de oameni amărâți, o parte din vină poate o avem și noi, cei care ignorăm informațiile care ne asediază din zori pînă în noapte. Coperțile cărților nu ne apără de ignoranță. Glonțul se oprește-n vers atunci cînd lumea învață să asculte.